

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO.

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis primo
mensis Martis, Anno Domini M. DCC. LIX.*

M. PAULO-JACOBO MALOUIN,
Medico Regina ordinario, Regiæ Scientiarum
Academia Parisiensis, Regiæque Societatis Lon-
dinensis Socio, necnon Librorum Censore Re-
gio, Doctore Medico, Præfide.

An ad sanitatem Musice?

I.

ESTIVI Cantus, agilesque choreæ, amabilis lætitiæ indicia
sunt omnium maximè naturalia, tutissimæque tristem contra ægri-
moniam remedia. Suscitatur autem illa & componitur Musica, seu vo-
ce, seu fidibus, spiritûve modulando carmina. Omnibus placet
ætatibus; omnes conditiones decet; ipsius suavitate gaudet omnis
locus; in turbâ silentium facit, in solitudine alloquium. Mæro-
rem in gaudium mutat, timiditatem in audaciam, desperationem in spem, se-

A

rociam in mansuetudinem; mollit animos, temperatque iras. Rebus in angustiis animos addit & fortitudinem. Lene tomentum ingenio admovet plerumque duro. Ingenuos homines admodum ornat; atque plurimum habet venustatis Puella dulces docta modos & fidium sciens: (a) » unâ perfectâ Musicæ scientiâ modularis » editur sonus; & nunc continuo spiritu trahitur in longum, nunc variatur inflexo, » nunc distinguitur conciso, copulatur intorto, promittitur revocato, infuscat » ex inopinato: interdum & secum ipse murmurat; plenus, gravis, acutus, creber, » extentus, ubi visum est, vibrans, summus, medius, imus; breviterque, omnia » humanis in faucibus, quæ tot exquisitis organorum instrumentis ars hominum » excogitavit. « Plectro sæpe tacentem suscitât Musam Poeta, nam præcessit Poësim Musicæ; hanc natura ipsa videtur ad tolerandos facilius labores, veluti munere nobis dedisse. Rusticos etiam allicit Musicæ voluptas; ac ventis & avibus magistris silvestres homines modulos didicere; nulla enim gens tam barbara, tamque ab omni humanitate aliena unquam fuit, quæ omni usu Musices prorsus careret. Flectit animum, & eum socialem tenerumque reddit. Ut ex diversis sonis concensus, sic ex diversis hominum ingeniis, conditionibus, ætatibus, concordia quædam & conspiratio studiorum in Republicâ efficitur.

Prisci (b) Musicæ appellatione humanitatem literarum significabant, quâ ingenuos homines docebant otium fugere, animumque recreare. Musicen jam illis temporibus non studii modò, verum etiam venerationis loco habuere, ut iidem & musici & vates, & sapientes judicarentur. Miros quidem antiqui Musicæ tribuebant effectus: hanc & ad sedandos miseros mentis tumultus, & ad mores leniendos, & ad populos ex naturâ suâ agrestes & barbaros mitigandos maxime idoneam esse existimabant; ita Polybius affirmat inter duos populos eandem in Arcadiâ regionem habitantes inde maxime discrimen oriri, quòd alter humanitate ac lenitate temperatus, Musicam magnopere excolet; alter contra agrestis & ferus eam respueret. Musicen quidem & ad urbium politiam, & ad exercituum præfecturam, antiqui legislatores plurimi faciebant: Athenis legum promulgationem instrumentum musicum comitabatur. (c) Græci quidem Musicam in instituendis juvenibus præcipuam habuere; nec mediocrem educationis partem sitam esse censebant in nervorum, vocumque cantibus; discebantque id omnes, nec qui nesciebat, satis excultus doctrinâ putabatur; hinc Epaminondas, Ciceronis iudicio, Græcorum Princeps, fidibus præclare cecinisse fertur; & hujus scientiæ quum imperitum se Themistocles confessus esset, illiteratior habitus est; hæc ratione Socrates qui è parentibus ignobilibus natus, ejusmodi elegantiam juvenis imbutus non fuerat, jam Senex artem Musicam edificare non erubuit. Plato Musicen non otiosa voluptatis loco habuit, unde in suis legibus l. iv. id maxime studet, ut de Musices usu sapienter præscribat; & non tantum ad delectationem, sed maxime ad inordinatos animi affectus compescendos, & in consensum inducendos adhibendam esse censet; hinc præcipuum municipale officium in civitate, Musicæ præfecturam indicat; quin & in suâ Republicâ, l. 3. postulat ut urbis Præfectus sciat qui soni demissionem animi, qui arrogantiam, & qui contrarias virtutes excitare possint: omnes enim animi affectus excitare potest Musica, & pietatem, & commiserationem & docilitatem, & debitam subjectionem,

(a) Plin. *Naturalis Hist.* lib. 10. cap. 29. de *Luscinia*,

* *Quintil.* lib. 1. cap.

(b) Cicero. *Tuscul.* quæst. 16.

(c) Cicero, *Tuscul.* l. 1.

QUANTUM in corpus nostrum ad animi & corporis motus excitandos componendóve possit auditus organum, nemo inficias ibit, qui physicam rerum rationem, eximiamque partium structuram callet. Sic, verbi gratiâ, ubi placido aquarum celeres rivi obrepunt murmure, aut ubi furtivæ sit susurrus vocis, levis obrepere solet somnus. Nonne etiam ita sopiunt infantes nutrices cantilenæ? Contra verò molestam admodum vixque tolerabilem excitant animi & corporis affectionem certa sonorum genera, quæ perstringunt aures, ut sunt truces vel canum vigilum, vel luporum rapacium ululatus, nocturnique felium clamores; sic etiam querulus dentium suboritur stridor, totâque cutis stringi solet dum acutus quidam cultri radentis, vel limæ rodentis strepitus auditur; omnium enim exquisitissimus est auditus sensus, atque ipso visu potentior, & animo propior: est administer intellectûs & particeps consiliorum, etiam secretò; per ipsum utilis loquela, quâ nihil utilius in communi generis humani societate. Dormientibus etiam, ad suam tutelam aliquando opportuna est auditio. (a) Antiqui litibus & tubis, ad conclamandos mortuos, uti solebant pro ultimo momento quo ad vitam revocari possent defuncti. Aurium est in nobis sensus acerrimus, & maximè rebus externis expositus, etiam invitus, quia non sicut oculi, ita possunt aures obserare sese & restringere.

Demissa per aures insclectunt animos in bonum vel in malum. Ex naturâ soni & ex fabricâ auris patet quibus cuniculis in aurem obrepit sonus, & ejusdem nervos interiores commoveat. Elasticum quodcûmque percutitur corpus, tremulum concipit motum, qui ad contigua corpora permanat: quò fluidiora autem hæc corpora, eò facilius per percussione motus, & proindè eò vehementior sonus; hinc aer sonum reddit validiorem, aqua verò minorem, spiritus terebinthinus minimum; namque per continuitatem transmittitur percussione motus, quo fit sonus; hinc tintinnabulum pulsû in vacuo, sonum nullum edit, quia tunc non fit partium tintinnabuli tremularum communicatio per aerem ambientem. Partes autem aerem constituentes diversæ sunt molis, & proindè diversæ celeritatis; diversæ etiam sunt naturæ, propter diversa omnium corporum effluvia quibus imbutæ sunt; ideóque variæ sunt figuræ & elasticitatis. (b) Hæc dissimiles aeris particulæ à corporibus sonoris quæ tremula sunt, percussæ, varios in sonos distingui possunt, sicut lumen in varios colores dividi potest, atque *rarensulatè* variis coloribus, ut & variis sonis aut delectantur aut abhorrent. Reflectitur etiam sonus, sicut lumen; & est quidem harmonia in coloribus, scilicet, quas ex ipsis percipimus sensationes fiunt cum quibusdam rationibus, cum certis proportionibus visu jucundis.

Percusso corpore sonoro, commovetur etiam aer ambiens, atque hujus particulæ *homotona*, id est, quæ celeriter æquè tremiscunt, ac corporis sonori percussæ partes fremunt, mutud inter se consentiunt & reciprocantur; ita ut sint quasi radii *sonici* à centro percussione corporis sonori, ad *peripheriam* pertendentes. Sic ista percussio, ad aures eorum qui in hæc peripheriâ versantur peringit; atque per nervos eodem modo affectos, cerebro communicatur, percipiturque.

Auris quidem, veluti instrumentum musicum est perfectissimum, in quo fibræ sunt quasi chordæ diversæ longitudinis, diversæ intensionis, diversæque elasticitatis; harum ope, particulæ aeris, quarum vibrationes cum vibrationibus vteriorum tonorum corporis sonori, temporis intervallo consentiunt, communicant percussiones à corpore sonoro impressas, ut in instrumento musico, dum chorda certi cujusdam soni pulsatur, si in hujus viciniâ & in pari organo

(a) Voy. Mornac, dans son Commentaire sur la Loi ff. tit. 8. de mortuo inferendo.

(a) D, De Mailzan, in R. Scient. Acad. commen. an. 1737.

4

adsit alia chorda homotona, id est ejusdem longitudinis, similis intentionis & paris elasticitatis, hæc, licet intacta, tamen per illam primò strictam, & in eundem tremulum concitatur motum, atque ejusdem toni sonum reddit. Chordâ enim pulsâ, vibratus aer, quiescentem chordam vicinam eodem motu modòque vibrat, Narratur sæpè accidisse Lusciniam mollibus citharæ modis, vel acutâ voce ipsi homotonâ, ad cantum incitatum fuisse, & tantâ æmulatione exaruisse, ut, spiritu priùs deficiente, quàm cantu, ceciderit aliquando exanimis in locum quò melos ipsam amicâ vi traheret. Hâc etiam ratione (b) scyphus vitreus suspensus resonat, ac in frustra dissilit vi certæ cujusdam vocis. Sic duorum ejusdem soni tympanorum, altero percusso, alterum quoque fremit, & raucum quiddam immurmurat.

Socia est inter nervulos auris internæ, ac nervos cæterarum corporis partium communicatio; quumque variæ sint longitudinis, variæ texturæ, variæque intentionis hi nervuli, diversis sonis diversæ eorumdem fibræ, diversique cientur nervi; adeoque variis modis excitatur corpus, atque variæ exindè respondent animi affectiones.

Sonus quidem primò excipitur in aurem exteriorem elasticam, variis anfractibus & plicis distinctam, colligendo & reflectendo sono aptam. Hâc derivatur sonus in concham quæ ad varios concipiendos sonos, modò tenditur, modò relaxatur, ut pupilla oculi ad varios luminis radios excipiendos modò dilatatur, modò contrahitur; & indè ad pelliculam quæ tympani membrana vocatur, appellit. Hæc autem tympani membrana, ope malleoli adherentis, modò introrsum arcuata tenditur, modò extrorsum in planiorem relaxata superficiem remittitur; sicque infinitis tremorum speciebus concipiendis accommodatur; hosque imprimis tremores (c) aeri ponè tympanum incluso; hinc soni pertingunt ad membranam foraminis ovalis, quæ à slapede tenditur eodem modo quo tenditur à malleolo membrana tympani; adeoque infinitis & diversis tremoribus consimilibus recipiendis adaptatur, atque eosdem membranæ labyrinthum obducenti communicat; quæ membrana tanquam nervi auditoris continuatio, inservit auditui, pariter ac retina quæ nervi opthalmici est propagatio, visui inservit. Concussi autem nervuli hujus membranæ eosdem ad cerebrum tremores deferunt, ubi pro diversitate nervi affecti, pro varietate loci in medullâ cerebri, unde nervus producit, & pro vario gradu motûs quo applicatur soni actio, diversè afficitur corpus; hoc modo certæ sonorum harmoniæ, certas fovere & excitare possunt animi affectiones; hinc sequitur mores, præsertim juniorum formari posse ope musices. Hæc autem juvenum animos erudiendi & ad mansuetudinem componendi ratio, apud Veteres in magno pretio habita fuit. Ita quum Achillis * parens ad ferocem adolescentis animum demulcendum, illum Centauro Chironi tradidisset, hic solers Medicus, remedii loco Musicen feliciter adhibuit.

(b) Morosius, dissert. de Scypho vitreo per vocis sonum fracto.

(c) D. Winflow. Anatomes Professor Parisiensis.

* Puerum citharâ perfecti Achillem.

Atque animos molli contudit arte feros. Ovid. D. A. l. 12

I I I.

PARI ferè ratione quâ sanitas à morbo distat, curatrici præstat Medicina conservatrix. Inter cætera quæ ad sanitatis conservationem conferunt, plurimum potest rectum animi motionum regimen, præsertim quod, ut Musica, lætitiâ excitat; namque corpus in mentem, & vice versâ mens in corpus maximè valet; unde corporis statum maximè immutare possunt animi affectiones: intimo enim sædere, mutuisque officiis sibi invicem respondent; hinc men-

5
tis actionum integritati, integritas actionum corporis confert; & vicissim, Animus omni fenore solutus, & gaudio affectus, eodem quoque corpus afficit; unde quod jucundè mulcet animum plurimùm ad integram salubritatem conservandam facit: sicque lethi tarda necessitas venit; & contra, corpus quod corrumperitur aggravat animam. *Sap. Cap. 9. v. 15.*

Nihil quidem tam facile in animos insluit, quàm varii canendi soni, quorum dici vix potest quanta sit vis in utrâmq; partem: nàmque & incitat languentes & languefacit excitatos; & tum remittit animos, tum contrahit; civitatumque hoc multarum in Græciâ interfuit, antiquum fervare modum, quarum mores lapsi ad molliem, pariter sunt immutati cum cantibus. Innumeros quidem corporis & mentis motus concitare potest Musica, dum varios sonos promit, alique & idem soni in symphoniiis nascuntur. Validius sæpe corpus nostrum & mentem dulcis sonus afficit, movetque magis, quàm ipse tormenti bellici ictus; quod pendet à determinato intensiōis gradu, qui certâ aëris commotiunculâ fremere debet: ad hoc etiam referri potest torpor à levi torpedinis tactu. Quædam sunt harmoniæ in quibus fiunt tonorum oppositiones, quadraturæ, conjunctiones, quæ eveniunt in ratione maximè comparatâ *atmosphæ* aëris. Hæ autem harmoniæ paucis cum notis, id est, paucis sonorum varietatibus maximum produciunt effectum, atque tremores partium in vasis æneis, & in aliis corporibus excitant; sic specula parietis affixa, nonumquàm cantibus æsonant & stridulum melos edunt. Contra, aliæ sunt harmoniæ quæ notis longè pluribus, sed sese mutuò impredientibus, aurem minùs implent, & in ipsâ tinnitum creant; unde *Octava* minùs grata, quia in octavâ duo soni alternis vibrationibus concurrunt, sicque sonus uterque instar unius, ad aures appellit. Contra *Quinta*, quum duo soni in ipsâ tertio quòque itu & reditu, seu tertîâ quâque vibratione concurrant, est omnium gratissima, quia soni inter se distantes, auditûs organum seorsum subeunt; ita ut non valdè intento animo opus sit ut discrimen inter aut graviore, aut acutiores percipiantur. Nàmque Musica in quâ animus aut confusè nimis percipit, aut operosius distinguit tonorum comparisonem, minùs grata est: jucunda verò si toni distincti sunt, æquales, simul & varii; hæc ratione debent soni interjecti inter duos tonos, utriusque extremi esse participes.

Maximè, ut omnibus notum est, proficua sanitati exercitatio, præcipuè quæ ad hilaritatem fert. Medium quasi tenet Musice inter mentis corporisque exercitationes: ex utrisque dotem suam habet; utrique inservit; utrumque sublevat. Plurimùm ad sanitatem sustentandam & restituendam confert gaudium; ad quod maximè opportuna est Musice, quæ jucunditate suâ perfundit animos, & aculeos relinquit in animis eorum à quibus est audita; hinc arcet aut solvit languorem & tædium: salubre est mentis anxietatis levamen; unde Apollini tam Medicinæ, quàm Musicæ inventionem tribuere veteres: etenim, velut ludus animi est Musice: atras curas eluit, quod maximè ad incolumitatem facit. Quis curarum quas amor habet lætos, inter concentus non obliviseitur? Neque meliùs mordaces diffugiunt sollicitudines; unde festivis diebus, in templis, in cæremoniis, in mensis divinum, atque in lætis cœtibus canorum melos sæpissimè adhibetur: laborum dulce lenimen est, unde qui laborant naturâ ad cantum incitantur; siquidem Remiges cantus hortatur; nec solum in iis operibus in quibus plurimùm conatus, præeunte aliquâ jucundâ voce labor conspiat, sed etiam singulorum fatigatio quamlibet se rudi modulatione solatur. In præliis etiam mortis ipsius horrores mitigat: strepenti lituo, tympani permistus sonitus audaciores facit milites, classicòque truci excitantur bellatores.

* Cicero de Legibus, libro 11,

Quin & equi & ipsi canes in venatione, acri sonitu tubæ stimulantur. Animalia ferè omnia cantus edunt præ lætitiâ, & Musicâ delectantur, atque quo magis ingenio aut industriâ prædita sunt, ut tarentulæ & apes, eo magis sonis gaudent; stupida verò bruta ut asini & boves, aures habent hebetiores. Soni iidem, omnibus communes sunt, quia naturales ad manifestandum doloris aut lætitiæ sensum: voces contra propria & diversæ apud gentes, varias linguis.

I V.

A Perfectâ corporis animalis structurâ & pereuni partium quibus organa juncta sunt atque continentia, concertu * *ὀργανήχρεια* unde sequitur functionibus ritè absolutis constitui animalitatem & sanitatem; hinc contra, malè affecto corpore, malè sæpius afficitur mens. Hoc manifestum est in turpi ebrietate, atque in ardenti febricitantium insaniâ. Deliria etiam varia sunt, pro variâ corporis parte in quâ insidet morbi causa; hinc vel phrenetis, vel paraphrenitis, vel mania, vel melancholia. Corpus sævo rabiei veneno agitaturn, crudeliter afficitur animus. Ubi latens *tarentulæ* virus per membra serpit, miros atque amentes animi motus concitat. Vesana morborum hystericorum agitationes variæ sunt pro variâ parte affectâ; unde quibusdam inanes erumpunt risus; in aliis effusæ fluunt lachrymæ: in aliquibus etiam, proli vecordia! risus & lachrymæ indecorè simul exsiliunt.

Mirum sanè quantas in corpus animale exercent vires sonus! id quidem apertè demonstratur ex eo quod à tarentulæ morsu, morbi curatio fiat per Musicen, ac pro diversis tarentularum speciebus à quibus ægroti vulnerati sunt, diversa esse debeat harmonia quæ medeatur. Nemo nescit Saul primum Isaeitarum Regem, per citharam Davidis à melancholicâ mentis perturbatione curatum fuisse. Vix finem dicendi faceret qui curationes, Musices ope factas recensere aggrediretur; nervorum *erethismum* in morbis mutat Musices rhythmus; etenim non fortuitò, nec frustrâ facta est utrinque notabilis illa nervi auditoris cum omnibus ferè corporis partibus, præcipuè per nervum intercostalem relatio (b). Sunt quædam partium continuationes, conjunctionesque explicatu difficillimæ; sic per aurium cum cæteris corporis partibus communicatione ad omnia viscera, vis Musicæ pertinet; ita quando nervi auditoris certæ quædam fibræ, sonis commoventur, tunc hæ fibræ motum illum transferunt ad alias nervorum modò intercostalium, modò paris vagi fibras cum quibus communicat nervus auditorius; adeoque pro eorum ad quæ pertinent viscerum diversitate & temperie, insignes & determinatos ibidem pariunt effectus; quemadmodum vice versâ, istorum viscerum vitio, vitiari observamus in praxi medicâ auditus sensum (c); sic biliolæ dejectiones, superveniente surditate cessant; & surditas supervenientibus biliolis dejectionibus curatur (d). In febris enata surditas alvum remoratur & sistit (e). In Phthisi confirmatâ, sæpe internarum aurium dolor fit, vel harum intentio violenta, & sæpius sinistra. Notabiles effectus exhibere possunt nervi, ratione longitudinis, intensioris & soliditatis, in hæc, vel in illâ corporis parte, dum certis quibusdam modulationibus nervi illi modò stringuntur, modò relaxantur; unde humorum cursus variè flectitur, certæ secretiones vel augentur, vel imminuuntur, vel supprimuntur.

(a) Aristoteles per hoc verbum intellexit animalitatem omnibus animantibus communem & diversam ab animâ spirituali & immortalis, homini à Creatore impertita.

(b) Observarunt quidam in iis reperiri solere abcessum in hepate, quibus à vulnere capitis intereundum fuit. Baillou, epidem 1579, &c.

(c) Hippocrates, aphor. 28. sec. IV.

(d) Idem in Coscio.

(e) Quæstio nostra pathologica: an Phthisicis Sagou prodest? anno 1734. Corol. 1.

tur. Hâc ratione etiam materia stagnans vel dissipari, vel aliò transferri debet pro mechanicâ hâc, atque involuntariâ relatione auris internæ cum consonantiis in aëre excitatis à corporibus sonoris. Ad celerem autem hanc concussionum in hâc corporis parte suscitatarum communicationem referenda est sanatio morborum spasticorum, præsertim Catalepsiæ, & illarum febrium cum delirio atque cum convulsione; quorum curationum mirabilium complura exempla regiæ scientiarum Academiæ (a) commentaria recensent.

Nervosæ corporis fibræ totidem sunt quasi fides, vario modo tensæ, quæ coëunt in cerebro. Itaque si animo affecto, cerebri interiora primò commoventur, statim ille motus in aliquam corporis partem emanat; quia hâc cerebri impressione, certarum fibrarum fit intentio, vel remissio; unde aliqua corporis commotio sequitur, unde vel gaudium, vel mœror. Si verò, non in cerebro, sed in aliis corporis partibus primò afficiuntur fibræ, continuò ad cerebrum hæc defertur affectio; unde vel voluptas, vel dolor; hinc quod animi motus aut incitat aut componit, plurimùm ad sanitatem facit. Latus animus etiam somnians, facit & lætum & sanum corpus. Corpus verò sanum inflectit animum ad lætitiâ. Animi mœror, corporis languorem facit: lætitiâ verò illud corroborat. Per lætitiâ, grato fibrarum motu, blandus sentitur in corpore calor, atque digestionis lætiùs perficiuntur. Tunc quidem cor fortiùs pellit, truditque sanguinem in arterias: arteriæ ipsæ expeditiùs eum quatunt; unde liberiùs capillaria in vasa fluit; unde humorum secretiones feliciùs absolvuntur; hinc depulsio transpirationis & urinæ, atque adeptio succi nutritii & liquoris nervosi; unde floridior corporis habitus; unde robur, laboris patientia, agilitas: uno verbo, sanitas; hinc quæ lætitiâ movent, sanitati proficiunt. Per tristitiâ contra, debilis & lentus fit cordis & arteriarum motus, unde sæpe frigus per universum corpus. Fibrarum quidem ingrâtâ commotione, naturalis pervertitur humorum motus: ipsorum secretiones, ut par est, non absolvuntur, neque excrementorum fit depulsio; in sanguine perversè morantur, eumque vitiant; unde innumeri morbi, hydrops, phthisis, icterus, *scorbutus* & aliæ complures agrotationes à *cachymia* oriundæ; mœror etenim spissos & vapidos facit corporis liquores, hujusque fibras debilitat; unde obstructions omnis generis, præcipuè in ramis venæ-portæ, unde malæ hæmorrhoides, *hypochondriacæ* affectiones, &c.

Quid dicam de subito furore quo incitati fuere quidam, certis Musices modis arguris? Quid de repentinâ morte quæ improvviso & vehementi vel gaudio, vel angore incuti potest? His quidem quùm repenti & pravè constringuntur vasa, totus humorum intercipitur motus, sine quo subsistere vita, ne momentò quidem potest.

(a) Ann. 1702. 1708.

V

NON omnis ad sanitatem confert Musice, si quidem omnes excitare valet animi & corporis motus, quorum nonnulli sanitati non profunt. Varia ut ipse novit (a) Hippocrates, esse debet Musica, quò delectatio suavitatis auditus mentem deliniat; diversa quidem esse debet pro diversis animi & corporis motionibus vel excitandis, vel componendis: alia est quæ ad lætitiâ, alia quæ ad lætum, alia quæ ad magnanimitatem, alia quæ ad amorem concitat. *Quinta alia* ad magnum lugubre, & *tertia alia* ad maximam lætitiâ, generatim apta sunt. Græci quidem Dædium Musices modum, gravibus religiosisque decantandis idoneum, ad magnanimitatem etiam incitandam adhibebant. Phrygium ad iram

(a) Lib. 1. De Dietâ, cap. iX.

& ad furorem compellere dicebant. Lydius elegiis & lugubribus rebus destituebatur. Melius tandem omnium suavissimum animum inflectens, eumque mollem & tenerum reddens, vel amoris, vel lætitiæ affectionem commovebat. Sic certa symphoniciæ genera singulis rebus, singulisque corporis & animi affectionibus aut incitandis, aut mutandis, aut confirmandis destinabant Veteres, ut sic litterarum studio fierent aptiores, & corpore valentiores, & virtutum amantes, & ad legum obsequia molliores. Hæc autem nostræ ætate, forsan æquè multiplex Musicæ, nec minis quàm apud Græcos polleret, si ad eundem finem verteretur.

Varia etiam, pro temperamentorum dissimilitudine, pro ætate, pro consuetudine, esse debet Musica: quæ lætis convenit temperamenti, tristibus nocet; & vice versâ: admodum enim diversi sunt, pro diversis hominibus Musices effectus. Omnes quidem afficiuntur, sed variâ ratione, pro variâ mentis & corporis temperie. In principio concentus harmonici quemdam horrorem per totam cutem oberrare complures experiuntur; in quibusdam sanguis ad interiora revocari videtur; atque alii gratâ quâdam palpitazione agitantur; in aliquibus fit respiratio lenta, profunda, cum sensu tremulæ titillationis; prout autem concentus modò intenditur, modò remittitur, omnes auditores in diversas commotiones rapiuntur & subsiliunt: quod ægrè interdum aliqui cohibent. Sunt etiam qui indecorè ad risum moventur. Quidam vix se retinere possunt quin cantilient, tamen etiam Musicæ nunquàm operam dedissent. Sæpe verò contingit ut unus mensuram pede, alter manu, alius capite, vel incogitantes designent. Denique sua singulis in corporibus, quasi *echo* quâdam respondent cantibus; nec fidibus tantum aut vocibus animos, sed audientium etiam membris addere videtur. Non voluntarii autem diversi omnes hi motus, sed merè mechanici, & à Musicæ incitati. Certi sunt soni, quædam sunt organa quæ speciatim afficiunt non nullas corporis partes, sicut tympanum afficit abdomen, præcipuè stomachum: surdi ipsi, crepitu tympani afficiuntur: D. de Mairan ad regiam scientiarum Academicam (b) retulit mulierem quamdam surdam, ex stomachi commotione intellexisse pulsari tympanum. Unde (b) aliqui asserere non dubitant fibras partium corporis homotonas & aëri contiguas, sive obvias, ad eum concipiendum tremorem quem exhibet corpus sonorum in aëre, esse idoneas, non mediante auditus sensu.

Musicæ (objicit aliqui) non ex naturâ suâ, sed ex consuetudine delectat, quum sæpe accidat ut ingrata & molesta etiam fiat harmonia quæ antea grata fuerat. Hoc autem tantummodò comparatione evenit; Musices enim oblectatio non evanescit, nisi alterius Musices gratioris delectamento, sicut conditorum usu, insipidi & ingrati videntur cibi simplices. Uno verbo rusticus agresti Musicæ assuetus, plurimum delectatur, & vi Musices delicatioris quasi stupefit; quod non efficit consuetudo, sed motus involuntarius ex ipsâ vi Musices, multiplici ratione corpus afficit.

Ergo ad sanitatem Musicæ.

(a) Ann. 1747, 19 Maii.

(a) Albrecht, de affectibus Musices.

Eroponēbat Parisiis CESAR COSTE, Arelatenſis, Doctor Medicus Avenioſenſis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis
Baccalaureus, A. R. S. H. 1759:

A SEXTA ADMERIDIEM.